

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
Юридичний факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського**

«Актуальні проблеми приватного та публічного права»

**Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 92-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

**2 квітня 2021 року
м. Харків**

УДК 349.2:342.727
ББК 67.305
А 43

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 92-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (2 квітня 2021 року). – Харків, 2021. – 333 с.

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди ЕКhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

<i>ВАПНЯРЧУК Н.М.</i> ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ ВНАСЛІДОК НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ НА ВИРОБНИЦТВІ: ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ	222
<i>ПОПОВ О.Г.</i> ЩОДО ПРИНЦИПІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСІБ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ НА УМОВАХ ЗАПОЗИЧЕНОЇ ПРАЦІ	224
<i>ГАВРИЛЮК Ю.М.</i> ЩОДО ПИТАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ДОСТУПНОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ	228
<i>ЗАЙЦЕВ С.Ю.</i> СПЕЦІАЛЬНІ ПРИНЦИПИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В УКРАЇНІ	231
<i>КОРНІЛОВА О.В.</i> ЩОДО ФУНКЦІОНУВАННЯ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОЇ КОМАНДИ З НАДАННЯ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ	235
<i>РОСТОВСЬКА Ю.В.</i> СПІВВІДНОШЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ, ВИПЛАЧУВАНОЇ ПО БЕЗРОБІТТЮ ТА ПРОЖИТКОВОГО МІНІМУМУ ГРОМАДЯН	238
<i>ТАРАКАН Ю.І.</i> СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ» ТА «СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»	242

**СЕКЦІЯ «ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА СІМЕЙНЕ ПРАВО. ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС.
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС. ПРАВО
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»**

<i>ПОНОМАРЕНКО О.М.</i> ПЛЮРАЛИЗМ ДОГОВОРНИХ ФОРМ СОЗДАНИЯ СЕМЬИ: ПЕРСПЕКТИВЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ СЕМЕЙНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ	245
<i>ЛОСЕВ С.С.</i> ОТКРЫТЫЕ ЛИЦЕНЗИИ В АВТОРСКОМ ПРАВЕ БЕЛАРУСИ	249
<i>СУЩ О.П.</i> ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ФОНДУ	252
<i>ЦИРКУНЕНКО О.В.</i> ОБМЕЖУВАЛЬНИЙ ПРИПИС ЯК СУДОВА ФОРМА ЗАХИСТУ ПРОТИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЛЯ	255
<i>ГЕЛАШВИЛІ А. Г.</i> ПРАВО ДИТИНИ НА ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ ЖИТТЯ ТА СПОСОБИ ЙОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	258
<i>ГОНЧАРЕНКО К.Ю.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СЕКРЕТНОГО ЗАПОВІТУ	262
<i>ДОЛМАТ Д.Р.</i> ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ	264
<i>КОРШУН О.Т.</i> TAKE-DOWN NOTICE ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: МІЖНАРОДНИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ	267
<i>ШЕЙКО К.В.</i> ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ	271
<i>ОСТАПЕНКО О.Г.</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	274
<i>МЕШКОВА К.О.</i> СКАСУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО КОДЕКСУ: ПИТАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	278
<i>АНДРЕЄНКОВ О.Є.</i> РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ КЕРІВНИКА І ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ	280
<i>ХИЛЬКО О.П.</i> ИСТОРИКО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ ЗАЩИТЫ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ	282
<i>СІНЬОВА Л.М.</i> ДИТЯЧА БЕЗДОГЛЯДНІСТЬ ТА БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ: СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	286

УДК 346

Orcid0000-0003-4717-7754

Мешкова Каріне Олександрівна,
викладач кафедри цивільно – правових дисциплін
і трудового права імені професора О.І.Процевського
Харківського національного педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди

СКАСУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО КОДЕКСУ: ПИТАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Дискусії щодо скасування Господарського кодексу України (ГКУ) ведуться вже більш десятиріччя з моменту початку його існування.

В грудні 2019 р. у Верховній Раді було зареєстровано законопроект №2635 «Про внесення змін і доповнень до деяких законів України з метою вдосконалення цивільного законодавства», в якому передбачено скасування Господарського кодексу. На даний момент він опрацьовується у комітетах Верховної Ради. Крім цього, у проекті концепції оновлення Цивільного кодексу України зазначається наступне: «Визнання таким, що втратив чинність, Господарський кодекс України. Системне оновлення Книги першої, як і Цивільного кодексу України в цілому, можливе лише за умови скасування ГК України. Останній не відповідає параметрам актів, які регулюють підприємницькі відносини, що за своєю природою є передусім приватноправовими. Аналіз змісту двох кодексів, тривалих наукових дискусій, відповідної судової практики показують наявність таких системних вад ГК, які не тільки істотно перешкоджають економічному розвитку України та її реформуванню відповідно до положень Угоди про асоціацію, але становлять реальну загрозу стратегічним прагненням країни», - вказується в документі. Питання розроблення нової редакції Господарського кодексу України обговоренню не підлягає. Наразі постає питання доцільності та ймовірних негативних наслідків таких кардинальних змін у правовій системі України.

На сьогоднішній день чимало розвинених країн вважають за необхідне і доцільне мати окремий кодифікований нормативно-правовий документ, який регулює ряд специфічних питань систематизації основних законодавчих правил в сфері господарського права, що регулюють, зокрема, питання загального правового статусу суб'єктів господарської діяльності, законодавства про конкуренцію, захисту прав споживачів, господарських контрактів, провадження в спеціалізованих судах тощо. У число таких країн входять Франція, Німеччина, Бельгія, Казахстан, Туреччина, Португалія, Японія, Чехія, Латвія, Естонія, Словаччина, США. В Іспанії також йде робота над

підготовкою Комерційного кодексу. При цьому навряд чи можна стверджувати, що європейські кодекси містять в собі виключно норми приватного права, що б відрізняло їх від Господарського кодексу України.

Прихильники скасування ГКУ до його основних мінусів відносять, перш за все, проблему наявності в ньому положень, які суперечать іншим нормативно - правовим актам, або, навпаки, дублюють їх за змістом. Однак, усунути такого роду проблему законодавцю вдавалося завжди шляхом внесення локальних змін способом приведення конкретної норми у відповідність або її виключення, не вдаючись до скасування всього кодифікованого нормативно - правового акта.

Господарське право цілком визначилося як самостійна галузь права зі своєю специфікою, яку важко заперечувати. Перш за все, це стосується присутніх в ГКУ важливих дефінітивних конструкцій, на які спираються інші пов'язані з ним нормативно – правові акти. Йдеться про такі ключові поняття, як, наприклад, господарська діяльність, суб'єкт господарювання, господарські правовідносини і їх види, підприємницька діяльність і її ознаки, некомерційне господарювання, корпоративні відносини, корпоративні права, представлено розмежування видів підприємств за різними критеріями, в тому числі на малі, середні, великі. У разі скасування ГКУ базові для господарського права терміни, які мають на сьогоднішній день своє законодавче визначення і тлумачення в ГКУ, втрачаються, що, в свою чергу, викличе різночитання і невизначеність для інших галузей, які оперують даними конструкціями.

Актуальною залишається і проблема уніфікації організаційно - правових форм у сфері господарської діяльності. Такі організаційно-правові форми як комунальне підприємство, державне підприємство, казенне підприємство, приватне підприємство, кредитна спілка і, нарешті форми об'єднань підприємств (концерни, асоціації, корпорації, консорціуми і т.д.) окреслені лише в ГКУ. У разі його скасування подальше правове регулювання діяльності даних суб'єктів викликає масу питань.

Неоднозначну реакцію викликає точка зору про можливість скасування ГКУ з подальшою імплементацією в цивільне законодавство на тлі наявності на даний момент в ГКУ публічно-правової складової в регулюванні господарських відносин. Це стосується, перш за все норм, що визначають порядок і ступінь участі органів державної влади і місцевого самоврядування в сфері господарської діяльності, що регулюють питання державної регуляторної політики в сфері підприємництва, захисту від монополізму тощо. Такі публічно – правові правовідносини не врегульовані сьогодні жодним іншим нормативно-правовим актом, крім ГКУ. Внаслідок скасування систематизованого акта з'явиться необхідність вдатися до створення ряду нових законів, які змогли б врегулювати відносини в цій сфері, нагромаджуючи вітчизняну нормативну базу ще більшим обсягом матеріалу. Доцільність в цьому випадку досить сумнівна.

Навіть з огляду на безліч недоліків діючого ГКУ, можна з упевненістю зазначити, що саму ідею декодифікації в цьому випадку складно назвати вдалою. Втрата систематизації господарського законодавства може бути згубною і для економіки України, викликавши ряд істотних проблем на тлі сьогоденного соціально - економічного нестабільного стану держави. В першу чергу, це відіб'ється на діяльності саме суб'єктів господарювання. Щоб уникнути дестабілізуючих наслідків можуть бути, зокрема, зроблені кроки щодо внесення відповідних змін до ГКУ щодо застарілих норм, які не відповідають реаліям, позбавлення від норм-дублікатів, виключення бланкетних норм. Такі послідовні кроки допоможуть зберегти систематизований підхід до регулювання господарських правовідносин та уникнути хаосу в правозастосуванні.

Андрєєнков О.Є.,
аспірант кафедри трудового права
та права соціального забезпечення Київського
національного університету імені Тараса Шевченка

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ КЕРІВНИКА І ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ

Уповноважений власником на управління посадовець виступає як суб'єкт трудового правовідношення в якості працівника. Тобто, до цієї особи не можуть бути висунуті іншим працівником претензії майнового характеру (наприклад, з оплати праці, відшкодування шкоди у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням тощо), проти нього не може подаватися позов про зняття дисциплінарного стягнення, як необґрунтовано накладеного тощо. Розглядаючи правосуб'єктність керівника в контексті саме трудових правовідносин, логічним визначити такий термін, як праця, яку слід в найбільш абстрактному розумінні розкривати як суспільно-корисну діяльність людини, процес якої підпадає під сферу дії норм трудового права [1].

На основі зазначеного, шляхом компонування складових досліджуваного поняття, видається можливим під трудовою правосуб'єктністю керівника розуміти міру свободи та вибору, межу, в рамках яких стає можливим здійснювати даною особою свої права та обов'язки. Власне можливість реалізовувати дані права та обов'язки напряду залежать від наданих державою шляхом законодавчого закріплення можливості вступати в правовідносини.

Саме такий підхід буде використаний нами при подальшому розкритті предмету дослідження.

Компонентами правого статусу фізичної особи-працівника традиційно вважаються: